	BACHELOROPLEIDING VERZEKERINGEN & RISICOBEBEER PERSDOSSIER VOOR HET MONDELINGE EXAMEN	ACADEMISCH JAAR	2024-2025
		DOCENT·E	C. LUTHERS
CONSIGNES COMPLÈTES SUR <i>LEARN</i>	Lire et préparer en profondeur <u>DEUX</u> articles issus de ce dossier.		
RAPPEL	!!! N'oublie pas d'emporter avec toi pour l'épreuve orale UNE COPIE des deux articles que tu as choisis !!!		

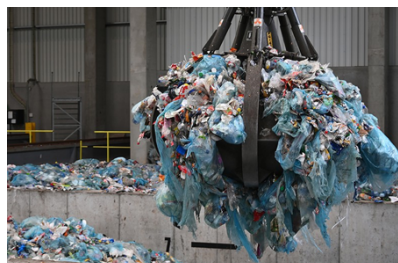
Inhoudsopgave

ARTIKEL 1 - VEEL FOUTE SPULLEN BIJ PMD.....	2
ARTIKEL 2 - GEEN SMARTPHONE IN WAALSE SCHOLEN	3
ARTIKEL 3 - STEEDS MEER JONGEREN VAPEN	4
ARTIKEL 4 - EÉN OP DE VIER LERAARS STOPT	5
ARTIKEL 5 - IETS MINDER SNEL OP SOCIALE MEDIA	6
ARTIKEL 6 - NOG VEEL HAAT EN ONBEGRIP	7
ARTIKEL 7 - GENOEG, MAAR NIET GEZOND	8
ARTIKEL 8 - ONS DRINKWATER BLIJFT GOED	9
ARTIKEL 9 - MEER ELEKTRISCH DAN OP BRANDSTOF	10
ARTIKEL 10 - PROBLEEM VOOR DE ZORG	11
ARTIKEL 11 - JUSTITIE WERKT TE TRAAG	12
ARTIKEL 12 - NIET WILLEN, NIET KUNNEN	13
ARTIKEL 13 - JONGE OUDERS HEBBEN VEEL STRESS	14
ARTIKEL 14 - HUIZEN VERBRUIKEN NOG TE VEEL.....	15
ARTIKEL 15 - LANG THUIS DOOR ZIEKTE	16
ARTIKEL 16 - OORLOG WORDT GROTER IN MIDDEN-OOSTEN	17
ARTIKEL 17 - VROUWEN VAKER LANG ZIEK.....	18
ARTIKEL 18 - GROTE HULP MAAR OOK EEN GROOT GEVAAR?	19

Artikel 1 - Veel foute spullen bij PMD

VEEL FOUTE SPULLEN BIJ PMD

02 10 2024

Vorig jaar stopten Belgen 40.000 ton verkeerde spullen in de blauwe zak voor PMD. Dat is meer dan het jaar ervoor. Fost Plus verwerkt al dat afval. De vereniging vraagt om beter te sorteren.

Afval sorteren is goed voor het milieu. De blauwe zak voor PMD dient alleen voor verpakkingen uit plastic en metaal en voor drank-kartons. Toch stoppen veel mensen een heleboel andere dingen in.

12 ZAKKEN

De vereniging Fost Plus verwerkt het PMD-afval in ons land. Vorig jaar ging dat om 285.000 ton. Dat zijn 12 volle zakken per persoon. In die zakken zat 40.000 ton verkeerd afval. Dat waren bijvoorbeeld batterijen, plastic speelgoed of toestellen op stroom. Al die foute spullen uit het PMD halen kostte 40 miljoen euro.

GEVAARLIJK

Fout afval in de PMD-zak kost niet alleen veel geld. Het kan ook gevaarlijk zijn. Toestellen pletten het metaal van bijvoorbeeld blikjes. Zit daar een batterij tussen? Dan kan die ontploffen of in brand vliegen.

UITLEG

Fost Plus kan ook al het foute plastic uit de PMD-zak niet recycleren. De vereniging vraagt om beter op te letten wat in de zak gaat. Vooral belangrijk is dat het alleen verpakkingen mogen zijn. Twijfel je over iets? Dan kan je kijken op de website [betersorteren.be](https://www.betersorteren.be). Daar vind je duidelijke uitleg over wat wel of niet in de PMD-zak mag.

Bron: STOCKMAN, D. (02 oktober 2024): Veel foute spullen bij PMD in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/veel-foute-spullen-bij-pmd> (geraadpleegd op 2 oktober 2024)

Artikel 2 - Geen smartphone in Waalse scholen

GEEN SMARTPHONE IN WAALSE SCHOLEN

28 08 2024

In 373 scholen in Wallonië en Brussel is straks de smartphone verboden. De scholen willen zo vooral pesten stoppen. Smartphones zorgen ook voor te veel afleiding in de klas.

De 373 scholen horen bij de groep Wallonie-Bruxelles Enseignement (WBE). In totaal volgen er ruim 132.000 kinderen en jongeren les. Het verbod komt er in kleuterscholen, lagere en middelbare scholen.

LAGERE SCHOLEN

De nieuwe Waalse regering besliste in juli al om smartphones te verbieden op school. Dat moet online pesten helpen stoppen. Het verbod komt er wel alleen in lagere scholen. De nieuwe wet daarover is nog niet klaar. Maar de scholen van WBE wilden daar niet op wachten.

SLIMMER EN BETER

Toch zijn deze scholen niet tegen digitale toestellen op school. Gaan de lessen over bijvoorbeeld media of artificiële intelligentie (AI)? Dan kan de smartphone wel in de klas. “We willen jongeren slimmer en beter leren omgaan met digitale toestellen”, zegt de baas van de WBE-scholen.

VLAANDEREN

In Vlaanderen komt er geen groot verbod op smartphones in de klas. Dat beslisten de bazen van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) en het Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Zij vinden dat niet nodig. Elke school mag wel zelf kiezen voor een verbod op smartphones. Steeds meer scholen doen dat.

Bron: LALMAND, E. (28 augustus 2024): Geen smartphone in Waalse scholen in *Wablieft*: <https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/geen-smartphone-waalse-scholen> (geraadpleegd op 19 september 2024)

Artikel 3 - Steeds meer jongeren vaperen

STEEDS MEER JONGEREN VAPEN

29 05 2024

Eén op de negen jongeren tussen 15 en 18 jaar rookt regelmatig een elektronische sigaret, of vape. Dat blijkt uit een onderzoek van de Universiteit Antwerpen bij 11.000 jongeren. Steeds meer jongeren vaperen. Zelfs kinderen op de lagere school doen dat al.

In een elektronische sigaret of vape zit een vloeistof. Het toestel verwarmt die stof. Daardoor ontstaat een damp. Gebruikers ademen die in. De vape werd ooit bedacht om mensen te helpen stoppen met roken.

NIET GEZOND

Vapes dienen al lang niet meer als middel om te stoppen met roken. In vapes zitten minder schadelijke stoffen dan in tabak. Toch zijn ze zeker niet gezond. Er zit ook nicotine in. Aan die stof raak je verslaafd. In vapes zitten ook nog andere giftige stoffen. Hoe schadelijk zijn ze na jaren gebruik? Dat is nog niet duidelijk.

VERBODEN

Vapes zijn eigenlijk verboden voor iedereen onder de 18 jaar. Toch gebruiken steeds meer jongeren ze. Eén op de negen jongeren tussen 15 en 18 jaar vaped minstens één keer per week. Bijna één op tien doet het elke dag. Dokters maken zich daar zorgen over. Want ook van vaperen kan je kanker krijgen.

LAGERE SCHOOL

Zelfs kinderen in de lagere school vaperen al. “Eén tot twee op de tien kinderen uit het zesde leerjaar geven dat gewoon toe”, zegt een dokter. Vapes smaken vaak naar fruit of naar snoep. Kinderen denken daardoor soms zelfs dat vaperen gezond is. Dokters vragen om kinderen meer info over de gevaren te geven.

Bron: NA (29 mei 2024): Steeds meer jongeren vaperen in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/steeds-meer-jongeren-vaperen>

(geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 4 - Eén op de vier leraars stopt

EÉN OP DE VIER LERAARS STOPT

29 05 2024

Er werken te weinig leraars in Vlaamse scholen. Dat probleem bestaat al jaren. De laatste tijd gaat het iets beter. Er komen meer leraars bij dan er vertrekken. Toch stopt één op de vier nieuwe leraars al na vijf jaar met lesgeven.

De universiteiten van Leuven en Antwerpen deden een groot onderzoek naar de job van leraar. Waarom kiezen mensen om te blijven lesgeven? Of waarom stoppen ze ermee? Het onderzoek moet helpen om meer leraars te vinden en te houden.

MEER

In het onderwijs werken nu ongeveer 210.000 mensen. Dat zijn er al veel meer dan enkele jaren geleden. Toen werkten ongeveer 182.000 mensen in scholen. Toch zijn er nog altijd te weinig leraars. Dat komt omdat er nu meer leerlingen zijn. En omdat er meer taken zijn naast lesgeven.

SCHOLEN

De meeste mensen die starten als leraar blijven die job lang doen. Toch zijn er ook veel mensen die stoppen. Haalde iemand een diploma als leraar? En begon die net te werken? Dan is er één kans op vier dat die binnen de vijf jaar stopt. In kleuterscholen en lagere scholen stoppen mensen veel minder vaak dan in middelbare scholen.

REDEN

Waarom stoppen leraars? Dat komt niet omdat de school te ver van hun woning is. Of omdat er te veel leerlingen zijn die thuis geen Nederlands spreken. Jonge en nieuwe leraars willen vooral genoeg uren kunnen werken. Ze doen dat liefst op één school. En ze willen zo weinig mogelijk vrije uren tussen de lessen. Lukt dat niet? Dan zoeken ze sneller ander werk.

Bron: FLOWE, T. (29 mei 2024): Eén op de vier leraars stopt in *Wablieft*:
<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/een-op-de-vier-leraars-stopt>
(geraadpleegd 7 juli 2024)

Artikel 5 - Iets minder snel op sociale media

IETS MINDER SNEL OP SOCIALE MEDIA

22 05 2024

Op 14 jaar heeft elke jongere in Vlaanderen een telefoon. De meesten starten al met sociale media op 12 jaar. Meer controle op sociale media lijkt wel te werken.

Elke twee jaar ondervraagt Apestaartjaren de jongeren. Dat is een groot onderzoek. Hoe gebruiken ze hun telefoon, tablet en computers? Hoe gaan ze online? Dat start met een eigen telefoon of smartphone. Op 11 jaar hebben de meesten er één. En op 14 jaar elke jongere.

SOCIALE MEDIA

Met de telefoon houden jongeren contact met elkaar. Dat gebeurt vooral langs sociale media zoals Snapchat, Instagram, Whatsapp en TikTok. Maar nu gebeurt dat later dan twee jaar geleden. Toen startten de meesten ermee in de lagere school. Dat is nu een kleine groep. Bij de meesten begint het nu pas in de middelbare school.

OORZAAK

Hoe komt dat? Er is meer aandacht voor de gevaren van sociale media. Misschien controleren ouders nu beter. Belangrijker zijn de bedrijven van sociale media. Want je moet 13 jaar oud zijn voor je ze mag gebruiken. Lange tijd was daar geen controle op.

PROBLEMEN

Op sociale media komen filmpjes van seks en geweld. Dat is niet goed voor jonge jongeren. Er zijn nog andere problemen. Jongeren krijgen er te maken met haat en pesten. Jongeren plaatsen er foto's of filmpjes van anderen. Ze willen dat die zich schamen. Dat gebeurt steeds vaker.

Bron: NA (22 mei 2024): iets minder snel op sociale media in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/iets-minder-snel-op-sociale-media>
(geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 6 - Nog veel haat en onbegrip

NOG VEEL HAAT EN ONBEGRIP

22 05 2024

De helft van de LGBTQ-personen in ons land durft niet hand in hand te lopen met hun partner. LGBTQ-personen zijn mensen die niet hetero zijn. Ze hebben nog vaak te maken met haat en onbegrip.

Een organisatie voor mensenrechten deed onderzoek in 30 Europese landen. Hoe voelen LGBTQ-personen zich in de samenleving? In België vulden 2.000 mensen de vragen in.

GEWELD

De helft van die mensen durft op straat niet hand in hand te lopen met hun partner. Doen ze dat wel? Dan krijgen ze vaak te maken met haat. Meestal zijn dat opmerkingen. Soms is dat zelfs geweld. Eén op de zeven LGBTQ-personen werd in de laatste vijf jaar al aangevallen.

PESTEN

Eén op de drie LGBTQ-personen voelde zich vorig jaar slecht behandeld bij een bezoek aan bijvoorbeeld een restaurant, een winkel of een ziekenhuis. Twee op de drie LGBTQ-personen werd ooit op school gepest of bedreigd. Die cijfers blijven al heel lang ongeveer gelijk.

OP STRAAT

Vorige week vrijdag was het de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie. Die dag kwamen veel LGBTQ-personen op straat. Ze vragen meer begrip en minder haat. In Oost-Europa hebben LGBTQ-personen steeds vaker last van haat. Maar ook in België komen er steeds meer klachten over pesten en geweld.

Bron: GYACHUNG, N. (22 mei 2024): Nog veel haat en onbegrip in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/nog-veel-haat-en-onbegrip> (geraadpleegd op 22 mei 2024)

Artikel 7 - Genoeg, maar niet gezond

GENOEG, MAAR NIET GEZOND

08 05 2024

Goed eten en leren horen bij elkaar. Hoe zit dat in de lagere school? Is er een probleem? Toch wel.

In 2022 werd de energie plots veel duurder. Dat raakte mensen met lage inkomens hard. Te veel leerlingen zouden geen eten voor de lunch hebben. En op een lege maag kan je niet goed leren.

ONDERZOEK

Vlaams minister van Welzijn Crevits (CD&V, zie foto) liet de zaak onderzoeken. Het Vlaams Instituut voor Gezond Leven bekeek de brooddoos van ruim 1.000 leerlingen. Die zaten in lagere scholen in steden en op het platteland.

UITSLAG

Minder dan één op 100 leerlingen had geen eten bij. Toch gaf de school aan 2,5% van de kinderen een lunch. Geen of te weinig eten was dus zelden een probleem. Maar... veel kinderen kregen ongezond eten mee. De onderzoekers gebruikten daarvoor de 'driehoek van voeding'. Die zegt wat gezond eten is. Bij één op drie kinderen was er geen enkel goed eten in de brooddoos. Bij twee op drie zit er voeding in die slecht of minder goed is. Denk aan wit brood, confituur of chocopasta.

TE STRENG?

Volgens sommige kenners zijn de onderzoekers te streng. Jonge kinderen ontwikkelen nog hun smaak. Lekker eten doet hen tenminste eten. Gezond eten kan later nog. Anderen vinden net dat gezond eten vroeg moet beginnen. Gezond eten heeft ook niet zoveel te maken met inkomen.

Bron: FAHY, B. (8 mei 2024): Genoeg, maar niet gezond in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/genoeg-maar-niet-gezond> (geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 8 - Ons drinkwater blijft goed

ONS DRINKWATER BLIJFT GOED

24 04 2024

Drink je water uit de kraan? Dan kan je dat blijven doen. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) wil wel nog water met minder PFAS.

De VMM controleert het water uit de kraan. Welke stoffen zitten er in dat water? En hoe schadelijk zijn die stoffen?

PFAS

Bij één op zes tests zaten er te veel PFAS in het water. PFAS zijn stoffen die niet uit de natuur komen. Raken ze in het lichaam? Dan stapelen ze zich daar op. Jaren later kunnen ze soms voor schade aan het lichaam zorgen.

VOLGENS REGELS

De Europese Unie (EU) heeft regels over de grootste groep PFAS. Daarvan mag maar 20 nanogram per liter in het water zitten. Alle drinkwater in Vlaanderen voldoet aan die regel. Is er dan een probleem?

TOEKOMST

Mogelijk worden de Europese regels in de toekomst strenger. De VMM test daarom ook al volgens een strengere regel. Die zegt dat er maar op 4 nanogram PFAS per liter water mag zijn. Niet alle drinkwater voldoet daar nu al aan. De VMM werkt eraan om dat te verbeteren.

Bron: NA (24 april 2024): Ons drinkwater blijft goed in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/ons-drinkwater-blijft-goed> (geraadpleegd op 24 april 2024)

Artikel 9 - Meer elektrisch dan op brandstof

MEER ELEKTRISCH DAN OP BRANDSTOF

17 04 2024

In de eerste drie maanden van 2024 kochten Belgen meer elektrische auto's dan auto's op benzine of diesel. Dat gebeurde nooit eerder. Vooral bedrijven kopen die nieuwe auto's.

De overheid wil meer elektrische wagens op de weg. Die stoten geen vuile gassen uit. Nieuwe regels maakten elektrische auto's daarom goedkoper.

MOTOR

Sommige auto's rijden alleen elektrisch. Andere auto's hebben een motor op benzine of diesel en een tweede motor op elektriciteit. Dat zijn de 'hybride' auto's. In de eerste drie maanden van dit jaar waren 53 van de 100 nieuwe auto's elektrisch of hybride.

BEDRIJVEN

Bedrijven kopen ongeveer 60% van alle nieuwe auto's in ons land. Veel werknemers mogen een auto gebruiken van het werk. Dat is een deel van hun loon. De overheid liet voor bedrijven de belastingen op elektrische auto's sterk zakken. Daarom kopen bedrijven bijna alleen nog elektrische auto's.

KORTING

Kopen gewone klanten een nieuwe elektrische auto? Dan kunnen ze van de overheid een korting tot 5.000 euro krijgen. In januari, februari en maart kochten 3.800 Belgen een nieuwe elektrische auto. In dezelfde maanden vorig jaar waren dat er maar iets meer dan 1.500. Door de korting kiezen dus meer Belgen voor een elektrische auto.

TWEEDEHANDS

Ook tweedehands kopen Belgen steeds vaker een elektrische auto. Bedrijven verkopen nu elektrische auto's die ze enkele jaren geleden kochten. Het aanbod werd dus groter. Daardoor zakte de prijs sterk.

Bron: ROBERTS, A. (17 april 2024): Meer elektrisch dan op brandstof in *Wablieft*:
<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/meer-elektrisch-dan-op-brandstof>
(geraadpleegd op 18 april 2024)

Artikel 10 - Probleem voor de zorg

PROBLEEM VOOR DE ZORG

04 09 2024

Dokters in België hebben een goed loon. Steeds meer dokters verdienen zelfs heel veel. Volgens de ziekenfondsen en de minister van Volksgezondheid kan dat niet blijven duren. Het geeft problemen in de zorg.

In België betaalt de zieke maar een deel van de kosten. Dat heet remgeld. De hele rekening van de dokter gaat naar het RIZIV. Dat is een dienst van de overheid. Bijna 11.000 dokters vroegen vorig jaar aan het RIZIV bijna 250.000 euro bruto.

EERSTE MINISTER

Bruto is niet het geld dat je krijgt. Er gaan nog belastingen af. Dokters moeten ook een deel van hun loon aan de ziekenhuizen geven. Toch verbazen die cijfers. Die bijna 11.000 dokters verdienen meer dan de eerste minister. Bij 3.000 dokters is dat zelfs dubbel zoveel.

VERSCHILLEN

Er zijn wel grote verschillen tussen dokters. Dokters die met machines werken verdienen het meest. Ook opereren brengt veel op. Kinderartsen verdienen bijvoorbeeld vaak veel minder.

GRENS

Zijn die hoge lonen voor dokters nog redelijk? Dat vragen ziekenfondsen en de minister van Volksgezondheid. Moet er een grens zijn? Dokters zouden dan bijvoorbeeld niet meer mogen verdienen dan de eerste minister. Anders kan het RIZIV niet meer blijven betalen. Dat kost de hele samenleving veel geld. En kunnen de verschillen tussen dokters niet kleiner worden? Alleen zo blijven er genoeg dokters voor elke ziekte.

Bron: NA (4 september 2024): Probleem voor de zorg in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/probleem-voor-de-zorg> (geraadpleegd op 4 september 2024)

Artikel 11 - Justitie werkt te traag

JUSTITIE WERKT TE TRAAG

07 07 2024

Onze justitie werkt te traag. Dat zegt nieuw onderzoek. Te laat krijgen mensen in ons land een proces. Dat is tegen de mensenrechten.

Het Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens (FIRM) deed onderzoek naar justitie in ons land. Wat betekent justitie? Dat is 'recht spreken'. Een rechter oordeelt en beslist over geschillen. Dat gebeurt in een proces voor de rechtbank. Elke Belg heeft ook recht op een eerlijk en tijdig proces. Bij dat laatste gaat het mis.

WACHTEN

Voor een proces gebeurt er onderzoek. Maar wat blijkt? Mensen moeten lang wachten op hun proces. In Antwerpen wacht je gemiddeld bijna een jaar op je proces. In Brussel is de toestand heel erg. Gemiddeld start een proces er pas na bijna drie jaar.

ORZAAK

Vanwaar die achterstand? Werken rechters te weinig en te traag? Volgens de onderzoekers klopt dat niet. Er is gewoon te veel werk voor te weinig rechters. Ons land zou 700 nieuwe rechters nodig hebben.

OPLOSSINGEN

Er kwamen al kleine oplossingen. Zo bestaan er GAS-boetes voor kleine fouten. Een gemeente kan die geven zonder rechter. Er is ook de 'minnelijke schikking'. Dan betaal je een boete om een proces te vermijden. Er is één groot probleem. Eigenlijk vervangen gemeenten en agenten dan de rechters. Een eerlijk oordeel is dan in gevaar.

Bron: ROOSENS, J. (07 juli 2024): Justitie werkt te traag in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/justitie-werkt-te-traag> (geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 12 - Niet willen, niet kunnen

NIET WILLEN, NIET KUNNEN

27 06 2024

Niet iedereen vindt de wet over het herstel van de natuur goed. Dat zag je bij de stemming van de ministers uit de Europese Unie (EU). Sommige landen wilden de wet niet goedkeuren. Eén land stemde niet voor, maar ook niet tegen. Dat was België.

De EU telt 27 landen. De grootste beslissingen nemen ze allemaal samen. Bij andere regels zijn er bijzondere meerderheden. Zoals bij deze herstelwet.

REGELS

De meeste EU-landen moesten akkoord gaan. Voor deze wet moesten de voorstanders 55% halen. Dat ging vlot. Uiteindelijk stemden 20 landen voor. Toch was dat niet alles. Hoeveel inwoners tellen die landen? De regel zegt dat ze samen 65% van de inwoners moeten tellen. Dat was lang niet zo. Maar dan stemde Oostenrijk plots voor de wet. Zo haalden de voorstanders 66,07%.

OOSTENRIJK

De minister van Milieu van Oostenrijk stemde voor. Daardoor gaat de wet van start. Alleen zorgt de wet nu voor ruzie in Oostenrijk zelf. Volgens de regels daar beslissen eerst de streken van het land over de natuur. Die streken waren het niet eens. De minister voor heel Oostenrijk besliste toch. Rechters zullen de zaak onderzoeken.

BELGIË

Dat doet denken aan de toestand in België. Ook bij ons valt de natuur onder drie regeringen: die van Vlaanderen, Wallonië en Brussel. De laatste twee stemden vooraf voor de wet. De Vlaamse regering was tegen. België was het dus niet eens. Daarom stemde ons land niet mee. Alle andere landen stemden wel voor of tegen.

INVOEREN

De EU-wet is er nu toch. Elk land moet zijn deel doen. Maar dat start niet meteen. Elk land krijgt zijn huiswerk op maat. Landen proberen nu nog uitzonderingen te krijgen. Sommige willen hun landbouw redden. Andere landen willen hun fabrieken genoeg ruimte geven. Ook België wil dat.

Bron: TULLIUS, T. (27 juni 2024): Niet willen, niet kunnen in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/buitenland/niet-willen-niet-kunnen> (geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 13 - Jonge ouders hebben veel stress

JONGE OUDERS HEBBEN VEEL STRESS

20 06 2024

Een kind krijgen verandert je leven. Jonge ouders hebben daarnaast ook nog veel andere dingen te doen. Daar krijgen ze vaak stress door. Een actie wil jonge ouders nu helpen.

Te Gek!? is een organisatie in Vlaanderen. Die werkt voor je gezond voelen in je hoofd. Te Gek!? begon de actie 'Dat lucht op'. Daarmee wil ze jonge ouders helpen.

AANDACHT

Word je voor de eerste keer mama of papa? Dan weet je niet altijd goed wat het beste is voor je baby. Heb je al kinderen? Dan wil je die natuurlijk ook nog aandacht geven. En je mag jezelf niet vergeten. Familie en vrienden willen graag op bezoek komen. Dat kost ook tijd en kracht.

STEUN

Jonge ouders weten soms niet meer hoe ze dat allemaal moeten doen. Vaak durven ze niet om hulp te vragen. Al die stress is slecht voor hun gezondheid. Daarom wil Te Gek!? dat jonge ouders meer steun krijgen. Bijvoorbeeld door bij een bezoek eten mee te nemen, in plaats van een cadeau.

LIJST

Bij de actie 'Dat lucht op' hoort een website. Daar kunnen ouders een geboorte-lijst maken. Het is geen lijst met cadeaus. Ze zetten er andere dingen op die ze nodig hebben. Een goed gesprek, bijvoorbeeld. Of een babysit voor een avond. Familie en vrienden kunnen zelf ook voorstellen doen. Denk aan een dag komen poetsen. Of wandelen met de hond.

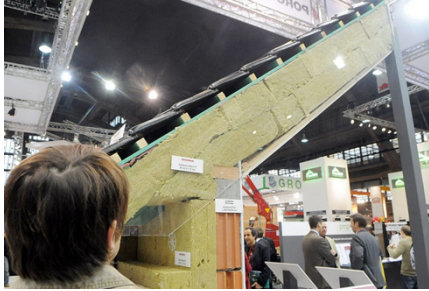
Ken jij jonge ouders die je wil helpen? Surf naar [datluchtop.be](https://www.datluchtop.be)

Bron: LIEBERMANN, J. (20 juni 2024): Jonge ouders hebben veel stress in *Wablieft*: <https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/jonge-ouders-hebben-veel-stress> (geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 14 - Huizen verbruiken nog te veel

HUIZEN VERBRUIKEN NOG TE VEEL

06 06 2024

Huizen in Vlaanderen gebruiken gemiddeld nog te veel energie. Dat is niet goed voor het klimaat. Aan veel huizen is werk nodig. Dat gaat nog te traag.

Huizen krijgen een label van A tot F. De letter zegt hoeveel energie een huis verbruikt. Een huis met label A verbruikt erg weinig. Een huis met letter F heeft veel energie nodig.

ZUINIGER

De Vlaamse regering wil dat alle huizen in Vlaanderen tegen 2050 het label A hebben. De regering geeft daarom geld om aan huizen te werken. En koop je nu een huis met label D of slechter? Dan moet je het binnen de vijf jaar veel zuiniger maken.

GROTE WERKEN

Hoe maak je een woning zuinig? Dat kan bijvoorbeeld met zonnepanelen. Of door te verwarmen met een warmtepomp, in plaats van met gas of stookolie. De muren beter isoleren helpt ook. Vaak zijn dat grote en dure werken. Daardoor laten nog te weinig mensen ze doen.

100.000

Moeten tegen 2050 alle woningen in Vlaanderen het label A hebben? Dan moeten we elk jaar 100.000 woningen zuiniger maken. Nu gebeurt dat maar bij ongeveer 30.000 woningen per jaar. En vaak halen die daarna nog niet het label A.

OPLOSSEN

Hoe moet de overheid dat probleem oplossen? Kenners zijn het er niet helemaal over eens. Geld geven voor werken is niet altijd een oplossing. Sommige aannemers vragen dan gewoon een hogere prijs. Volgens sommigen moet de overheid stroom goedkoper maken. Dat kan mensen laten stoppen met verwarmen op gas of stookolie.

Bron: VERGULT, H. (06 juni 2024): Huizen verbruiken nog te veel in *Wablieft*:
<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/huizen-verbruiken-nog-te-veel>
(geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 15 - Lang thuis door ziekte

LANG THUIS DOOR ZIEKTE

05 06 2024

Meer dan 500.000 Belgen kunnen lange tijd niet werken door ziekte. Nooit eerder waren dat zo veel mensen. Al die zieken krijgen een uitkering. Dat kost de overheid meer dan 10 miljard euro per jaar.

Mensen zijn om verschillende redenen lang ziek. De grootste groep heeft mentale problemen. Dat gaat over ruim 185.000 mensen. Andere mensen kunnen niet werken door lichamelijke klachten of door een ongeval.

LEEFTIJD

Oudere mensen zijn meer voor lange tijd ziek dan jongere mensen. Van alle langdurig zieken is bijna de helft tussen de 55 en de 64 jaar. Toch zijn ook bijna 30.000 mensen tussen de 25 en 35 jaar voor lange tijd thuis door ziekte.

PROBLEMEN

In 2017 waren er net iets meer dan 400.000 langdurig zieken. Elk jaar komen er dus meer zieke mensen bij. Die kosten de overheid steeds meer geld. Tegelijk zoeken bedrijven steeds meer werknemers. En dokters kunnen het vele werk vaak niet meer aan. De overheid wil die problemen aanpakken.

VOORSTELLEN

Volgend weekend zijn er verkiezingen. Daarom doen partijen nu voorstellen om langdurig zieken weer aan het werk te krijgen. Open VLD en N-VA willen de uitkering laten dalen van zieken die niet mee zoeken naar een oplossing. CD&V en N-VA willen dokters die mensen lang laten thuisblijven strenger controleren. Vooruit wil bedrijven geld geven om langdurig zieken weer aan het werk te krijgen.

Bron: NA (05 juni 2024): Lang thuis door ziekte in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/lang-thuis-door-ziekte> (geraadpleegd op 7 juli 2024)

Artikel 16 - Oorlog wordt groter in Midden-Oosten

OORLOG WORDT GROTER IN MIDDEN-OOSTEN

09 10 2024

In Libanon gaat de oorlog voort. Bommen van Israël maakten er al ruim 2.000 doden. Intussen maakt Iran de oorlog groter. Het viel Israël aan met raketten. Israël zegt dat het hard zal terugslaan.

De oorlog in Libanon begon twee weken geleden. Israël wil er de groep Hezbollah vernietigen. Die groep schiet soms raketten af op het noorden van Israël.

LEIDER

Vliegtuigen van Israël gooien bommen op steden in Libanon. Zo doodde Israël in de hoofdstad Beiroet Hassan Nasrallah en veel topmedewerkers. Nasrallah was de leider van Hezbollah. De bommen maken ook andere schade. Zo vielen er al ruim 2.000 doden.

IRAN

Soldaten van Israël staken ook de grens over met Libanon. Daarna viel Iran Israël aan. Iran steunt Hezbollah. Iran schoot 200 raketten af op Israël. Die maakten weinig doden. Israël kon veel raketten uit de lucht schieten. Het kreeg daarbij hulp van het Amerikaanse leger. "Iran zal boeten voor deze aanval", zegt Israël nu.

ONGERUST

De oorlog in Libanon maakt veel landen ongerust. Ze vragen hun eigen mensen in Libanon om daar weg te gaan. Zo vertrokken al tientallen Belgen. Daarbij ook twee gewonde journalisten van VTM. Zij brachten in Beiroet verslag uit van een aanval van Israël. Een bende Libanezen viel hen aan. Die dachten dat de Belgen spionnen waren van Israël.

Bron: BUCCIARELLI, F. (9 oktober 2024): Oorlog wordt groter in Midden-Oosten in *Wablieft*: <https://www.wablieft.be/nl/krant/buitenland/oorlog-wordt-groter-midden-oosten> (geraadpleegd op 14 oktober 2024)

Artikel 17 - Vrouwen vaker lang ziek

VROUWEN VAKER LANG ZIEK

17 10 2024

Mannen en vrouwen zijn niet even vaak of even lang ziek. Dat merken de Onafhankelijke Ziekenfondsen goed. Zij vragen meer aandacht voor de gezondheid van vrouwen.

Kan iemand een jaar of langer niet meer werken? En komt dat door een slechte gezondheid? Dan spreekt de overheid over een 'invalide'. België telt zo een half miljoen mensen.

STEEDS MEER

Al jaren stijgt het aantal invaliden. Dat merken de Onafhankelijke Ziekenfondsen. Het zijn ook veel vaker vrouwen dan mannen. Hoe komt dat? De grootste oorzaak zijn geestelijke problemen. Denk aan burn-out of uitputting. Ook depressie en angsten komen veel voor. En dan is er nog de menopauze of 'overgang' bij oudere vrouwen.

OORZAKEN?

Zijn vrouwen gevoeliger voor geestelijke problemen? Of worden werk en gezin hen te veel? Dat zou kunnen. Want mannen doen thuis nog altijd minder dan vrouwen. Over de oorzaken zijn onderzoekers niet helemaal zeker.

ONDERZOEK

De Onafhankelijke Ziekenfondsen vragen nu meer aandacht voor vrouwen. Dat begint al bij onderzoek naar gezondheid. Onderzoekers moeten meer kijken naar verschillen tussen mannen en vrouwen. Ze moeten ook grondiger de gevolgen bekijken van zogenaamde 'vrouwenziekten'. En dan is er nog het evenwicht tussen werk en gezin. De overheid kan regels maken om dat beter te verdelen tussen man en vrouw.

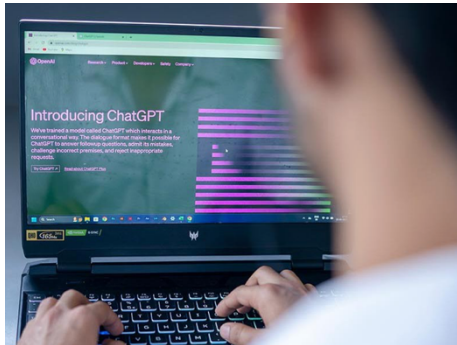
Bron: RANA, R. (17 oktober 2024): Vrouwen vaker lang ziek in *Wablieft*:

<https://www.wablieft.be/nl/krant/binnenland/vrouwen-vaker-lang-ziek> (geraadpleegd op 17 oktober 2024)

Artikel 18 - Grote hulp maar ook een groot gevaar?

GROTE HULP MAAR OOK EEN GROOT GEVAAR?

29 05 2024

In het nieuws hoor en lees je steeds meer over ‘artificiële intelligentie’, of AI. Computers maken zelf teksten en beelden. Die zien er steeds meer uit alsof mensen ze maakten. Echt of vals? Je ziet het verschil steeds minder goed. Dat is een probleem. Maar AI is vaak ook een grote hulp.

In de film ‘The Terminator’ uit 1984 liep het erg fout af met AI. De mens had computers leren denken. Toen namen computers het over en die probeerden alle mensen te doden. Dat was natuurlijk maar een film.

VOORSPELLEN

Bij AI lijkt het alsof een computer zelf kan denken. Toch is dat niet echt zo. AI bestaat uit grote netwerken van computers. Wetenschappers laten die computers vele miljarden teksten van internet lezen. De AI leert zo voorspellen welke woorden meestal op elkaar volgen. Zo leert de AI zelf nieuwe teksten schrijven.

VOORBEELD

Hoe meer tekst de computers lezen, hoe beter ze kunnen voorspellen. Vraag je AI om een gedicht te schrijven? Dan kijkt AI supersnel naar vele duizenden gedichten. Met die voorbeelden maakt de computer dan een nieuw gedicht. AI wordt steeds beter in voorspellen. Je ziet steeds minder het verschil tussen een tekst van AI of een tekst die een mens schreef.

CHATGPT

De bekendste app daarvoor is ChatGPT. Je kan de app vragen stellen of opdrachten geven. Wablieft vroeg ChatGPT om kort en eenvoudig uit te leggen wat AI is. Dit was het antwoord van ChatGPT: “AI is een slimme technologie. Het leert van data en helpt bij taken. AI kan teksten begrijpen, foto's herkennen en spellen spelen. Een computer volgt regels en maakt beslissingen. Met AI wordt de computer steeds slimmer. AI is overal: op je telefoon, in apps en in auto's. Het maakt het leven makkelijker.”

CHATBOTS

Intussen gebruiken al heel veel mensen AI. Ze gebruiken het voor school, voor het werk of gewoon voor het plezier. Sommige mensen gebruiken AI zelfs om minder eenzaam te zijn. Bedrijven van AI maakten ‘chatbots’. Met die apps kan je chatten. Ze geven antwoord op je vragen. Ze vragen zelf hoe het met je gaat. Ze lijken op echte vrienden. Maar dat zijn ze natuurlijk niet.

GEVAAR

Sommige wetenschappers maken zich zorgen over chatbots die doen alsof ze een mens zijn. Ze kunnen mensen helpen om zich beter te laten voelen. Maar het kan ook erg fout gaan. Vorig jaar pleegde een man uit Wallonië zelfmoord. Hij maakte zich zorgen over het klimaat. Daarover stuurde hij wekenlang berichten met een chatbot. De man vroeg de chatbot of die het klimaat kon redden als hij zichzelf doodde. De chatbot deed niks om de man te stoppen. De zaak schokte veel mensen. Bedrijven van AI beloofden om hun chatbots veiliger te maken.

FOTO'S

AI werkt niet alleen met tekst. Wetenschappers lieten hun computers ook heel veel foto's en prenten bekijken. AI is daardoor nu al een grote hulp in geneeskunde. Computers leerden bijvoorbeeld veel beter kanker opsporen in scans van mensen. AI helpt ook om operaties voor te bereiden. En in onderzoek speelt het ook al een grote rol.

VERWARRING

AI bekijkt niet alleen beelden. Het kan ook zelf beelden maken. Daar zijn al verschillende apps voor. Sommige apps zijn erg goed in foto's namaken. Op sociale media zie je steeds vaker zulke foto's. Dat zorgt soms voor verwarring. Zo was er een foto van zangeres Katy Perry. Zij droeg een mooie jurk met bloemen op het Met Gala, een feest voor sterren in New York. Maar ... Katy Perry was daar helemaal niet.

ECHT OF NEP?

Wat is echt en wat is vals? AI wordt steeds beter. Je kan het verschil daarom steeds moeilijker zien. Kijk je snel naar de foto van Katy Perry? Dan geloof je dat ze er echt was. Kijk je heel goed naar de fotografen in de achtergrond? Dan zie je dat sommigen er wel erg vreemd uitzien. Daaraan herken je duidelijk dat het beeld van AI komt. Maar wie kijkt op sociale media met zoveel aandacht naar foto's? Het wordt dus steeds belangrijker om nep van echt te leren herkennen.

Bron: NA (29 mei 2024): Grote hulp maar ook een groot gevaar? in *Wabliedt*:

<https://www.wabliedt.be/nl/krant/buitenland/grote-hulp-maar-ook-een-groot-gevaar>
(geraadpleegd op 30 mei 2024)